

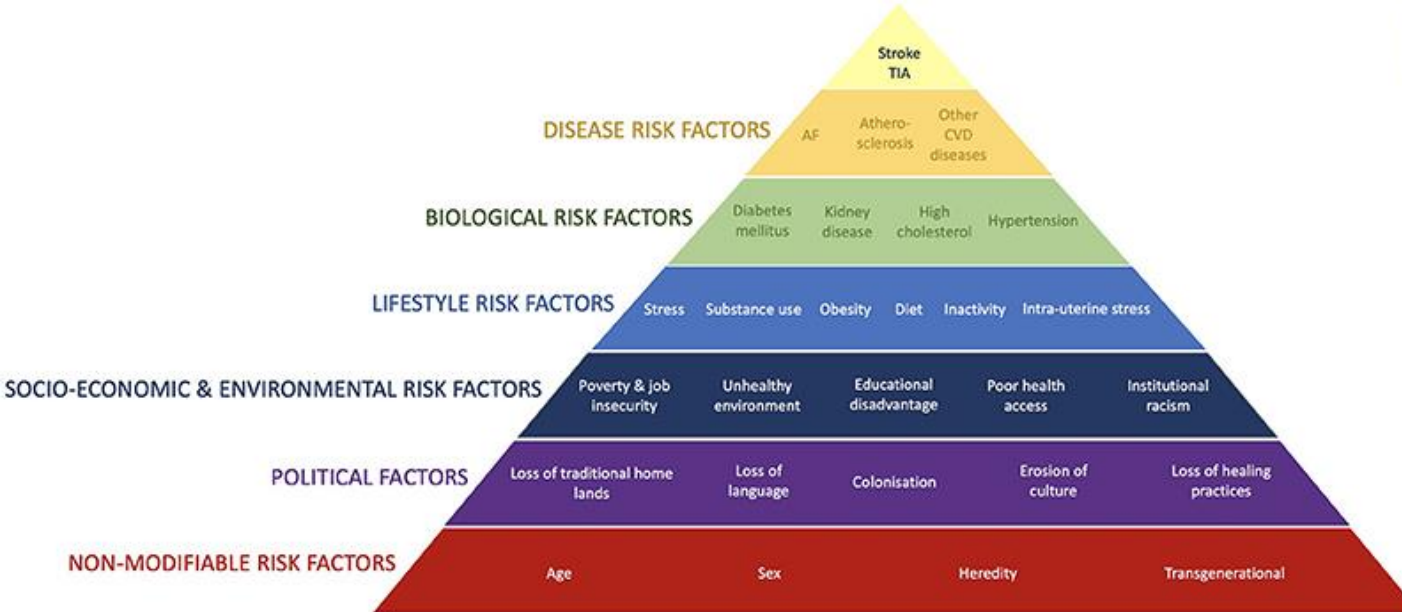

РОЛЯ НА ТЕРАПЕВТИЧНИТЕ УПРАЖНЕНИЯ СЛЕД ИСХЕМИЧЕН МОЗЪЧЕН ИНСУЛТ ROLE OF THERAPEUTIC EXERCISES AFTER ISCHEMIC STROKE

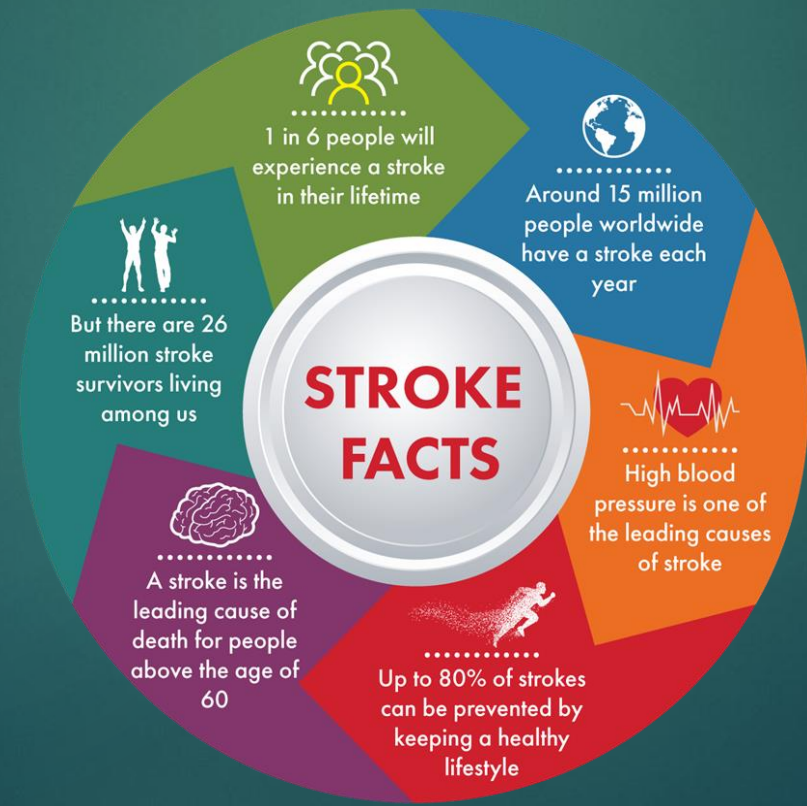
Проф. Данче Василева, PhD
Проф. Даниела Любенова, PhD

1 Факултет за медицински науки - Университет "Гоце Делчев" - Штип, Р. Северна Македонија
2 Катедра „Кинезитерапия и рехабилитация“ - Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и туризъм“, Национална Спортна Академия "Васил Левски" - София, България

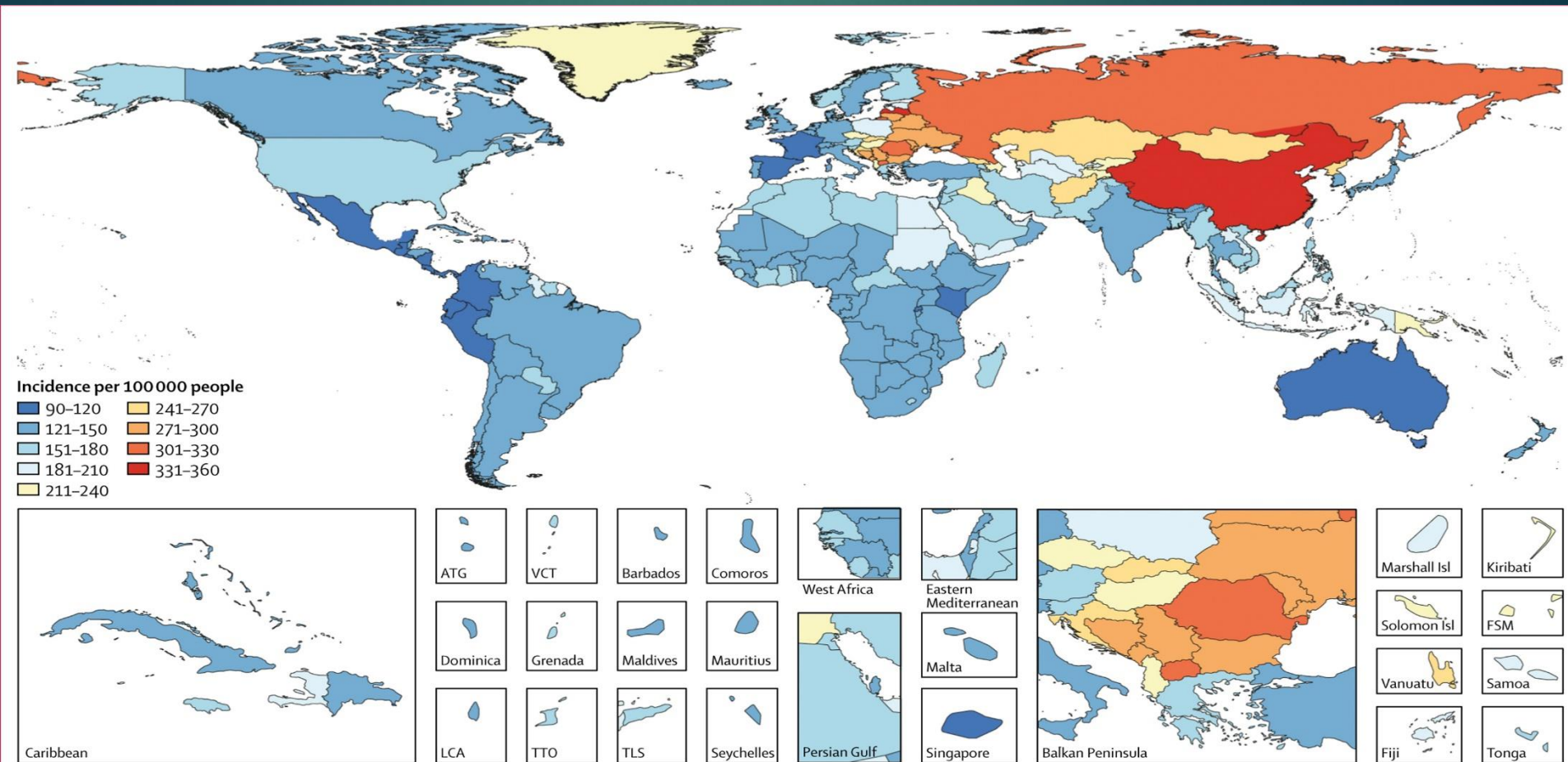

Specialist stroke care	<ul style="list-style-type: none"> Rapid specialist acute care Stroke unit care Multi-disciplinary rehabilitation Connect hospital to community care Community-led care
Evidence-based secondary prevention of CVD	<ul style="list-style-type: none"> Access to CVD specialists CVD secondary prevention Cardiac rehabilitation, where appropriate
Early diagnosis & treatment	<ul style="list-style-type: none"> Access to culturally appropriate & comprehensive primary health care Screening at young age Family & community involvement
Healthy lifestyle	<ul style="list-style-type: none"> Community initiatives and support Opportunities for healthy choices Access to affordable lifestyle programs Pregnancy & parenting programs
Social, policy & systems change	<ul style="list-style-type: none"> Improvement of social infrastructure Social and economic opportunities Indigenous-led culturally enhanced systems Community building & leadership
Recognition & rights	<ul style="list-style-type: none"> Constitutional recognition Data sovereignty Land rights Cultural protection
BUILDING BLOCKS OF SOLUTIONS	

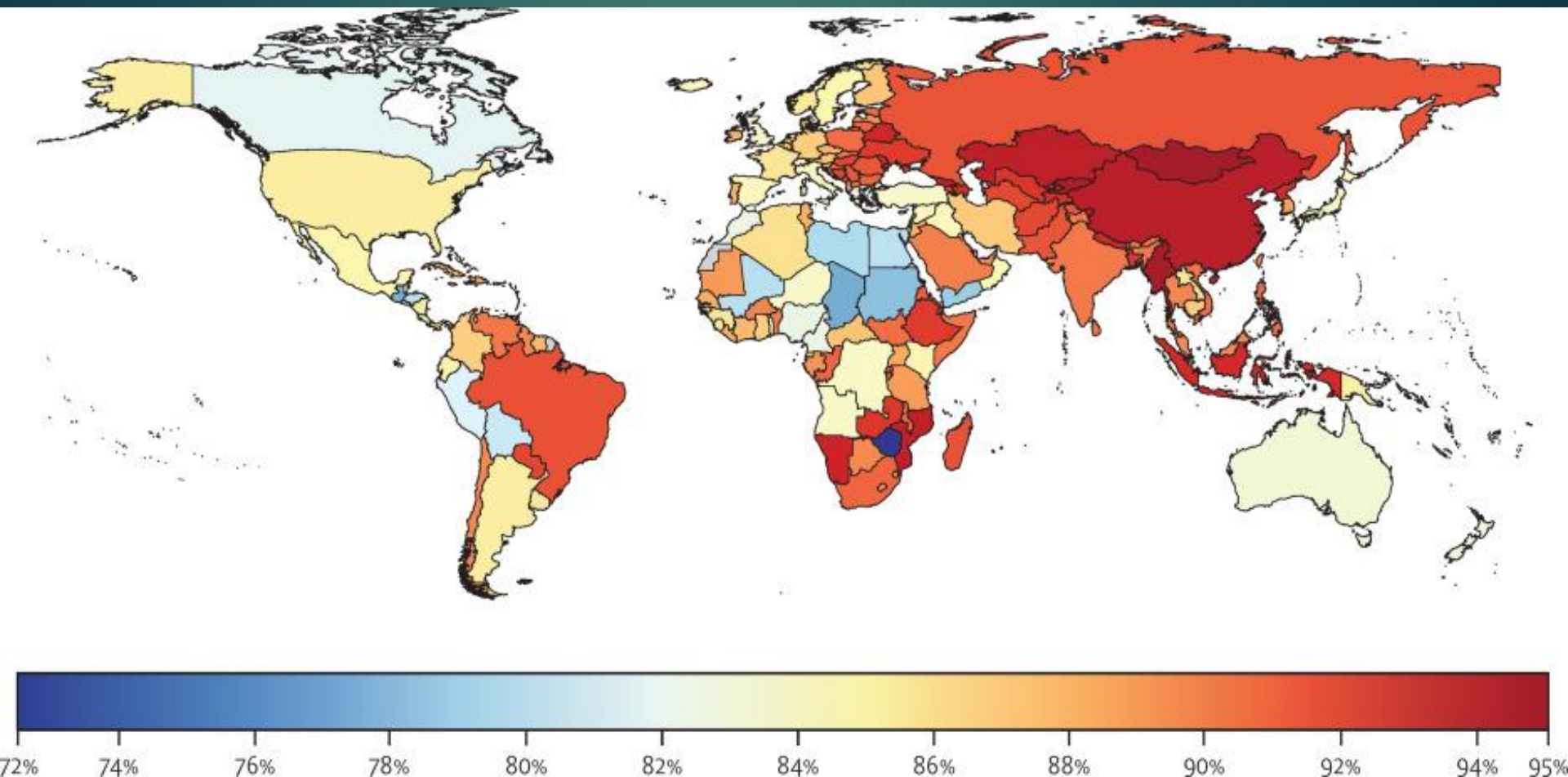
Медико-социална значимост на мозъчния инсулт

Заболеваемост и инвалидност

Медико-социална значимост на мозъчния инсулт

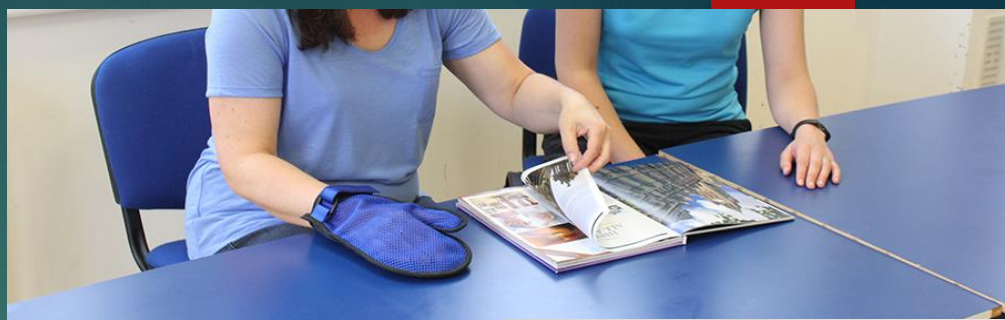
Заболеваемост и инвалидност

Методи на неврорехабилитация Съвременни подходи

Невростимулиращи

- Принудителноиндуцирана двигателна програма
- Огледална терапия
- Невростимулираща терапия на Vobath
- Неврокогнитивна рехабилитация
- Роботизирана тренировка
- Виртуално индуцирана кортикална реорганизация
- Функционална електрическа стимулация
- Транскраниална магнитна стимулация

Любенова Д, Титянова Е. Неврорехабилитация. В: Учебник по нервни болести - Обща неврология. Под ред. на Титянова Е. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2015, 249-259

Методи на неврорехабилитация Съвременни подходи

Улесняващи

- Тредмил с частично отбременяване на тежестта на тялото
- Проприоцептивно нервномускулно олесняване (PNF)
- Методика на Руд
- Методика на Brunnstrom

Други специфично ориентирани подходи

- Целенасочено въздействие върху аеробния капацитет
- Идеомоторна терапия
- Постизометрична релаксация
- Активна двигателна терапия за подобряване на постуралния контрол, стойката, координацията, равновесието и походката
- Сетивна тренировка

Любенова Д, Титянова Е. Неврорехабилитация. В: Учебник по нервни болести - Обща неврология. Под ред. на Титянова Е. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2015, 249-259

Механизми за функционално възстановяване

Остра фаза

- протичат процеси на:
реституция (биологично възстановяване на мозъчната лезия),
адаптивна реорганизация (ангажиране на нови синапси и невронни мрежи) и/или
компенсаторни стратегии (заместващо поведение чрез реобучение, различно от нормалния отговор)

Хронична фаза

- протича **комплексна двустранна мозъчна реорганизация**, въвличаща повече неувредената страна (респективно неувредената хемисфера).

Влияние на кинезитерапията

Остра фаза

- Стимулира и подпомага спонтанното възстановяване на двигателните нарушения.

Хронична фаза

- Стимулира компенсаторни поведенчески стратегии, свързани с **бихемисферна реорганизация**.
- Чрез нея се обучават **неувредените мозъчни клетки** в изпълнение на определени функции.

Цел

Да се проследи ролята на специализираната кинезитерапия при пациенти със исхемичен мозъчен инсулт

Задачи

1. Да се проучи ранния (10-ти ден) и късния (1-ви месец) ефект от прилагането на специализираната кинезитерапевтична методика при болни с хронична хемипареза, в сравнителен аспект с контролна група, която е на обичайна кинезитерапия, върху:

- а) функционалните възможности за двигателно възстановяване;***
- б) равновесните възможности;***
- в) кинетичните показатели на походката;***
- г) ортостатичната реактивност.***

2. Да се потърсят значими корелации между някои неизменяеми рискови фактори (пол, възраст) и характеристиките на мозъчния инсулт (давност, локализация и тежест) върху ефекта на прилаганата кинезитерапия.

Методи на проучване

- 1. Специализирана кинезитерапевтична методика (с 1-месечна продължителност);**
- 2. Обичайна кинезитерапевтична методика (с 10-дневна продължителност)**

Специализирана кинезитерапевтична методика

Цел

Подобряване на функционалните възможности на болни с исхемичен мозъчен инсулт в хроничен период.

Задачи

- 1. Подобряване на мускулната сила, на спастичността и благоприятно повлияване върху двигателните възможности на болния.**
- 2. Нормализиране на постуралния контрол при седеж и стоеж.**

Специализирана кинезитерапевтична методика

- 3. Положително повлияване върху нарушенията при ходене и функционалната независимост на болния.**
- 4. Подобряване на ортостатичната реактивност при болни с ортостатичен интолеранс.**
- 5. Общо успокояване на организма след натоварването. Ускоряване на възстановителните процеси и положителен ефект върху нервната система.**

Специализирана кинезитерапевтична методика

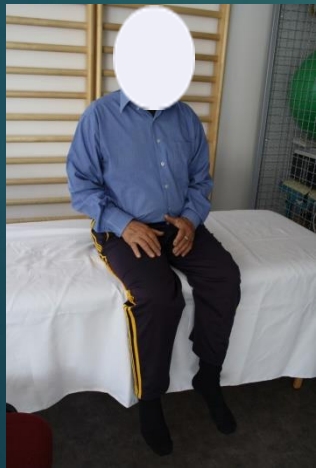
Методични особености за практическо приложение на включените движения

**Обучение в обръщане от
тилен лег в страничен лег**

**Преминаване от тилан лег
в седеж**

Специализирана кинезитерапевтична методика

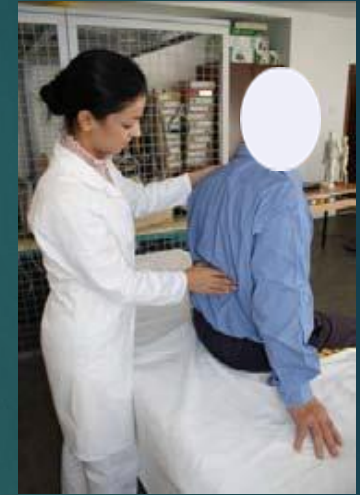

**Преминаване от седеж до
стоеж**

**Преместване от леглото към
стола**

Специализирана кинезитерапевтична методика

**Стимулиране реакция на
опора**

**Движения в затворена
кинетична верига и
улесняване**

Специализирана кинезитерапевтична методика

**Движения в полузатворена
кинетична верига и
улесняване**

**Движения в отворена
кинетична верига за горен
крайник**

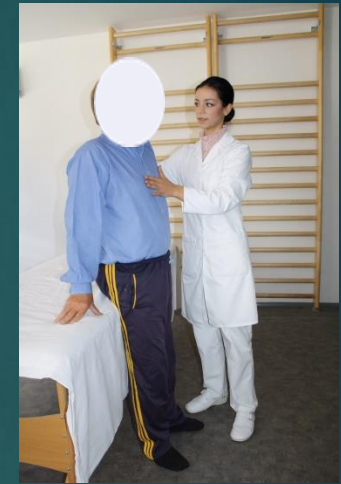
Специализирана кинезитерапевтична методика

**Преминаване от седеж до
стоеж**

**Обучение в
самостоятелен стоеж**

**Седеж с и без опора на долни
крайници**

Специализирана кинезитерапевтична методика

**Обучение в строеж
с пренасяне на
тежестта**

Обучение в ходене

Сравнителна характеристика между експерименталната и контролна методика

Кинезитерапевтичните методики са различни по своята продължителност на лечението, структура и включени кинезитерапевтични средства.

При СКТМ са спазени принципите на съвременната неврорехабилитация и двигателното обучение за разлика от обичайната кинезитерапия

Методи за оценка на ефекта от проведеното лечение

- **Тест на Chedoke-McMaster**
- **Скала на Ashworth**
- **Тест за функционална независимост**
- **Тест за равновесие на Берг**
- **Изследване на походката – каданс (брой крачки) и скорост (m/min)**
- **Активна ортостатична проба**

Методи

Статистически методи

- 1. Вариационен анализ**
- 2. Алтернативен анализ**
- 3. Корелационен анализ**
- 4. Wilcoxon тест**
- 5. U-критерия на Mann-Whitney**
- 6. Paired Samples Test**
- 7. Корелационният анализ на Spearman**

Контингент на проучването

Контингент

Включващи критерии:

- **Преживян супратенториален едностранен мозъчен инсулт,**
- **Да имат лека или умерена по тежест остатъчна, хронична хемипареза;**
- **Медикаментозната терапия да не е променяна по време на двигателната терапия;**
- **Да нямат тежки соматични заболявания – остра исхемична болест на сърцето, дихателна недостатъчност, сърдечносъдова недостатъчност, неконтролиран захарен диабет, остри тромбофлебитни нарушения.**
- **Да нямат когнитивни и паметови нарушения.**
- **Да няма тежки прогресивни неврологични заболявания.**
- **Да са дали писмено информирано съгласие за участие в проучването.**

Контингент

Изключващи критерии:

- **пациенти с остър мозъчен инсулт,**
- **прекарани мозъчни хеморагии,**
- **наличие на двустранни или тежки парези.**
- **болни, които са се отказали да участват в проучването по различни причини**

Контингент

**Включени в
проучването
67 болни с ИМИХП**

Експериментална група
56 болни
**Специализирана
кинезитерапевтична
методика**

Контролна група
11 болни
**Обичайна
кинезитерапевтична
методика**

Характеристика на контингента

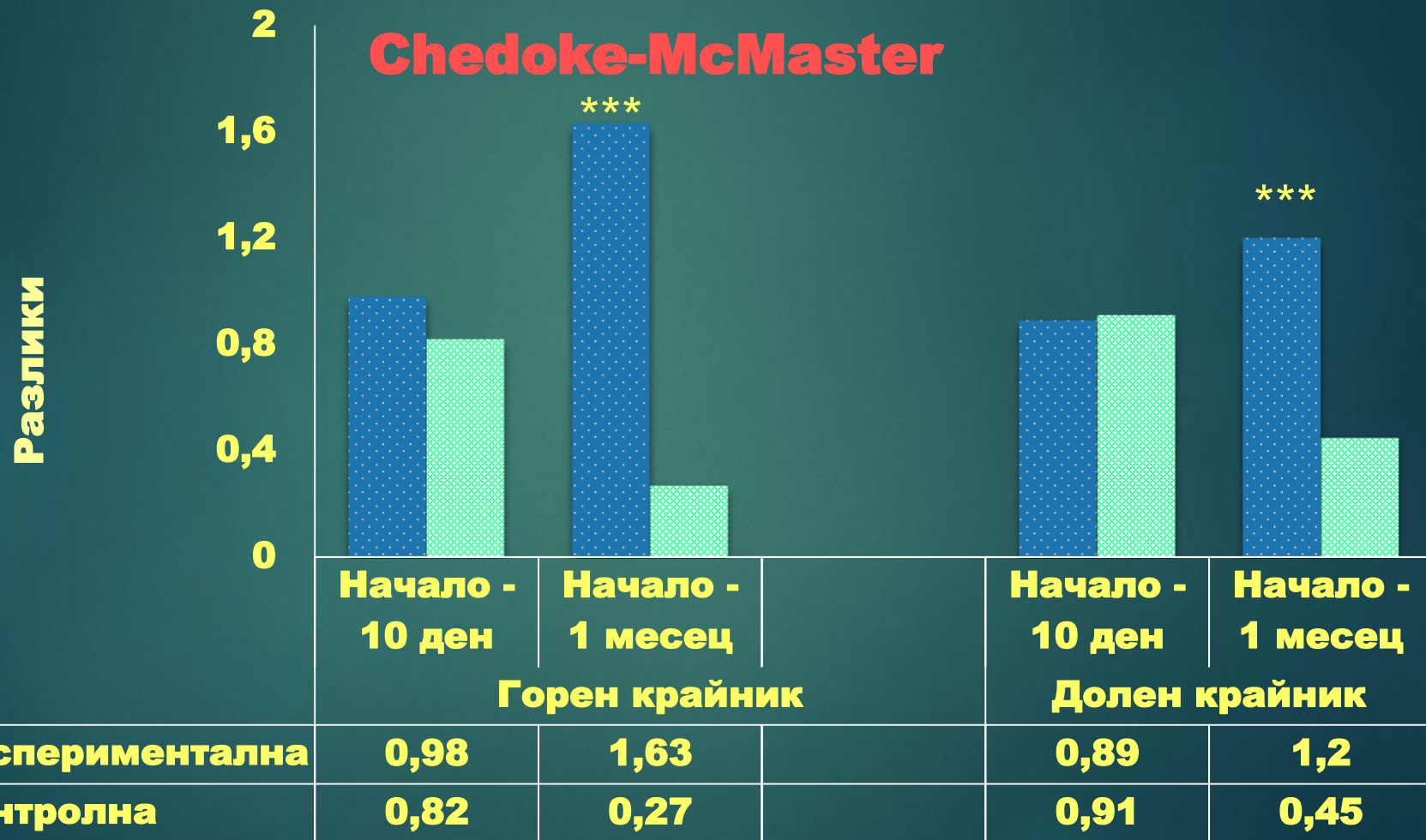
Показатели	Болни	Умерена степен	Лека степен
<i>Експериментална група</i>	n=56	n=33	n=23
Възраст	63.2±8.8	63.9±7.1	62.3±10.9
Пол (мъже/жени)	32/24	22/11	10/13
Давност (мес.)	7.8±2.01	8.3±2.2	7.2±1.5
Локализация (лява/дясна)	26/30	16/17	10/13
<i>Контролна група</i>	n=11	n=5	n=6
Възраст	63.3±6.0	63.6±5.3	63.1±7.1
Пол (мъже/жени)	9/2	5/0	4/2
Давност (мес.)	7.3±1.5	7.6±1.8	7.0±1.2
Локализация (лява/дясна)	5/6	2/3	3/3

Клинична характеристика на контингента

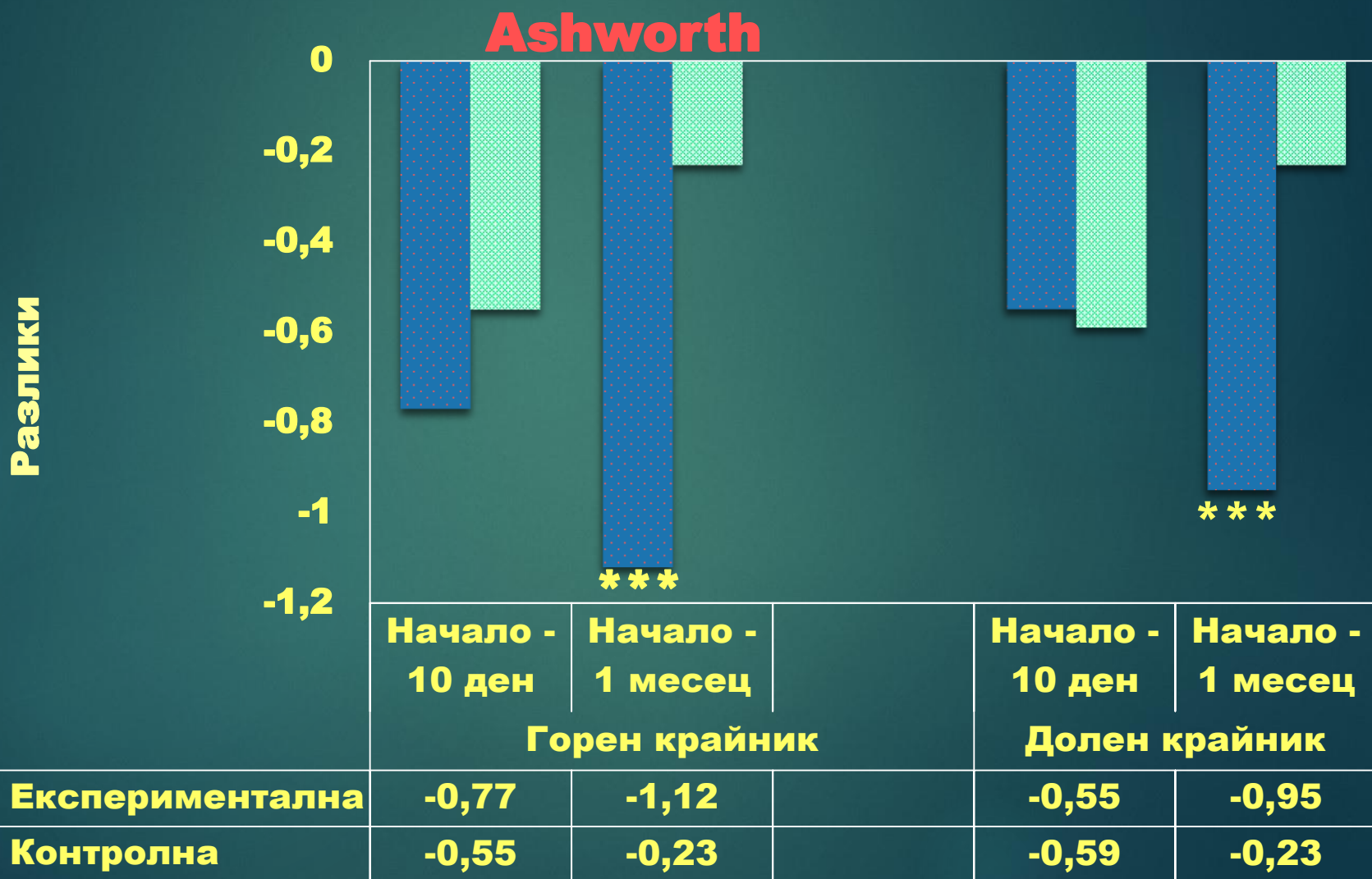

Собствени резултати

Ефект върху функционалните възможности за двигателно възстановяване

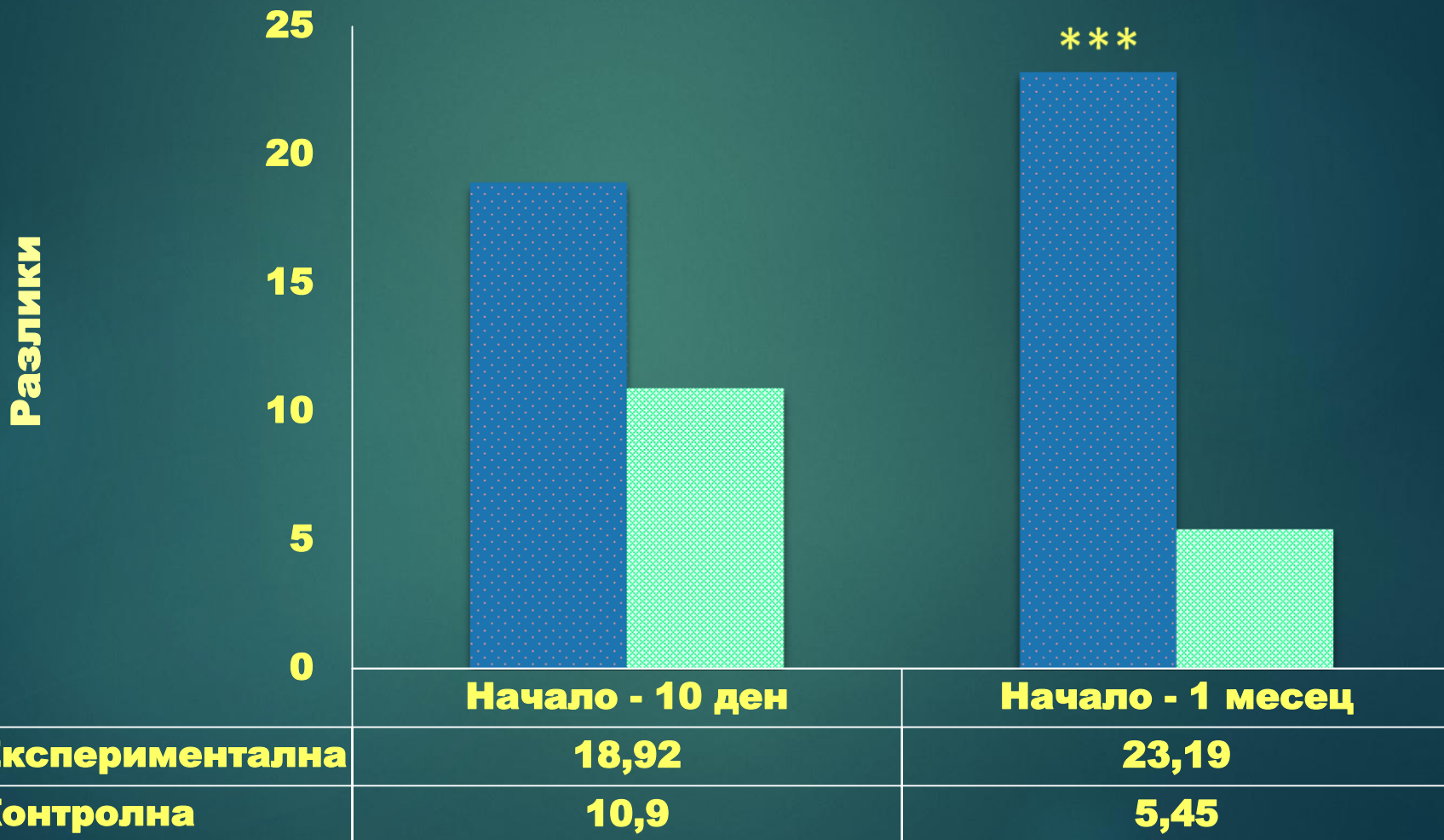

Ефект върху функционалните възможности за двигателно възстановяване

Ефект върху функционалната независимост

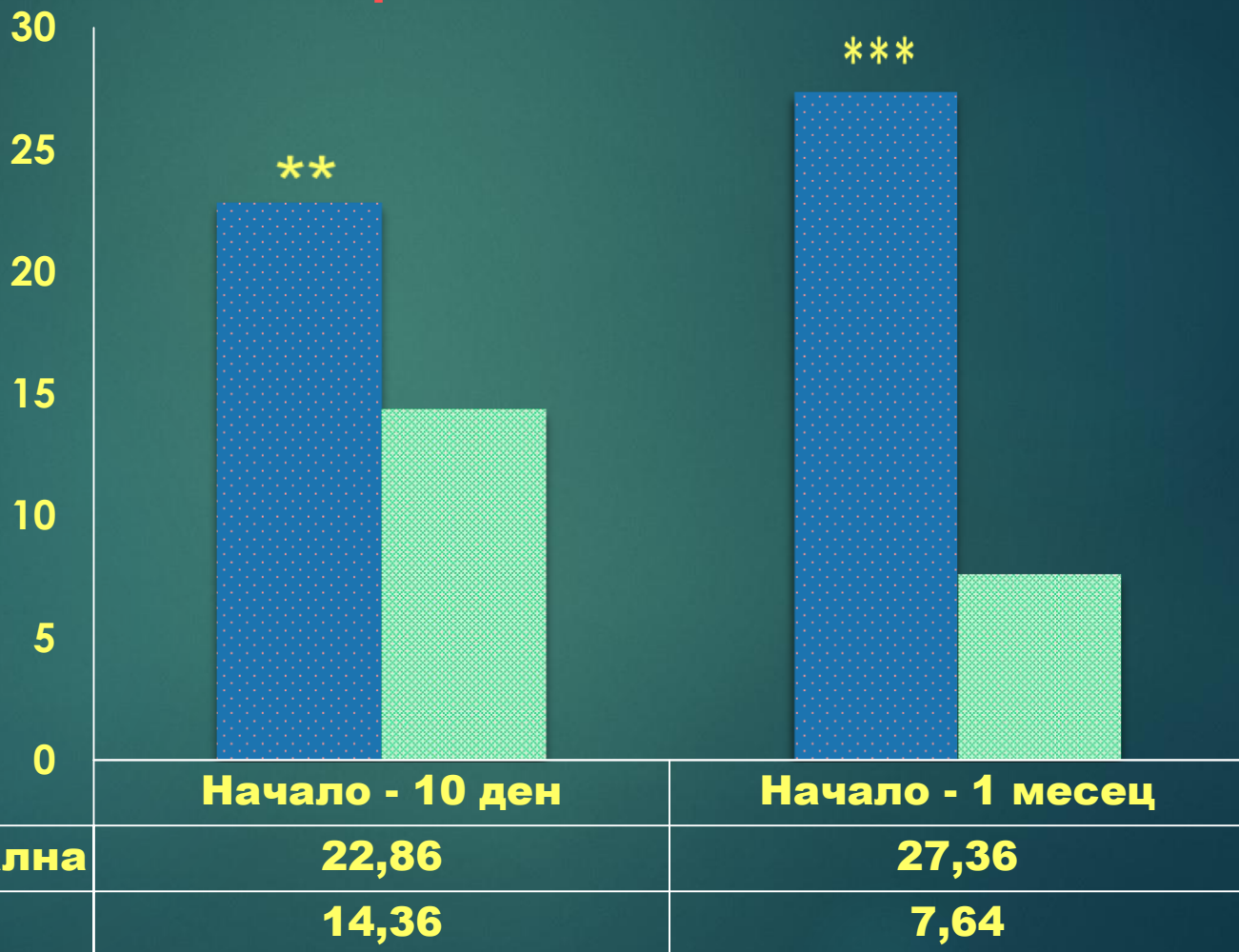
Общ брой точки на ФИМ

Ефект върху равновесните възможности

Общ брой точки на БЕРГ

Разлики

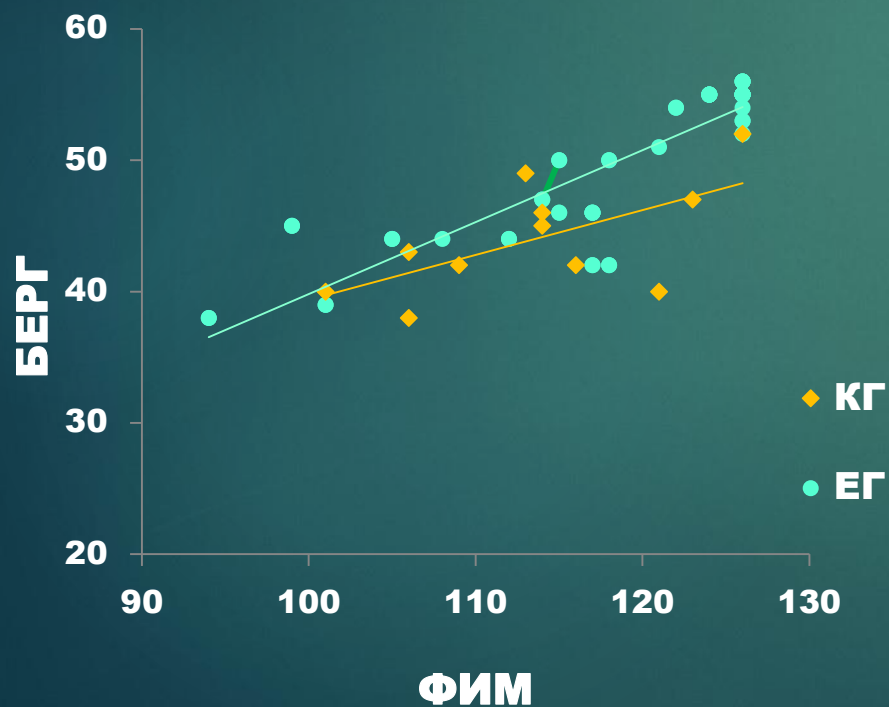

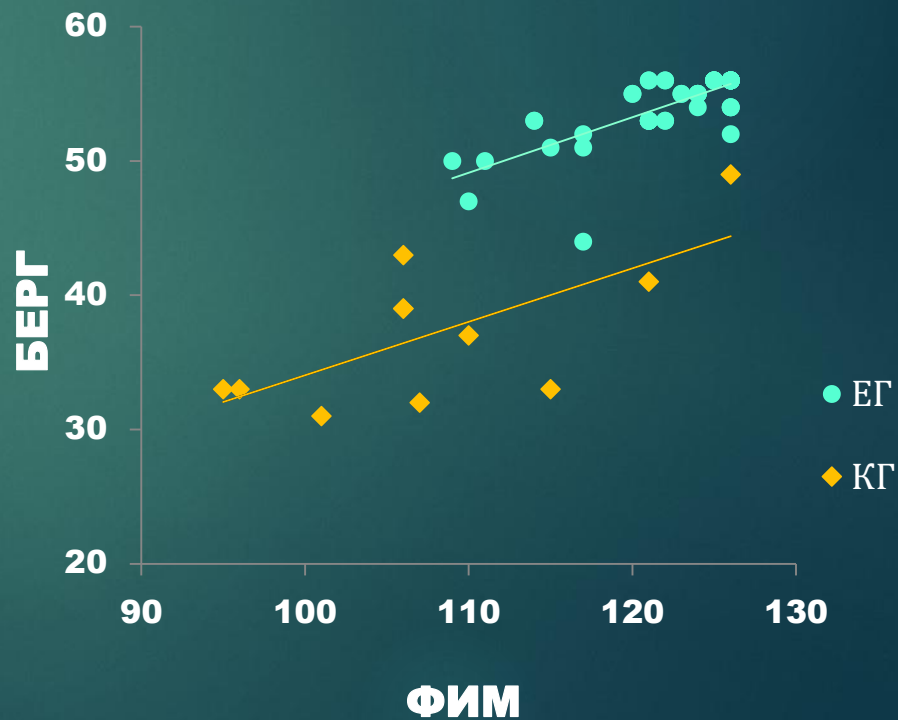
Ефект върху равновесните възможности

Корелационни зависимости

10 ден

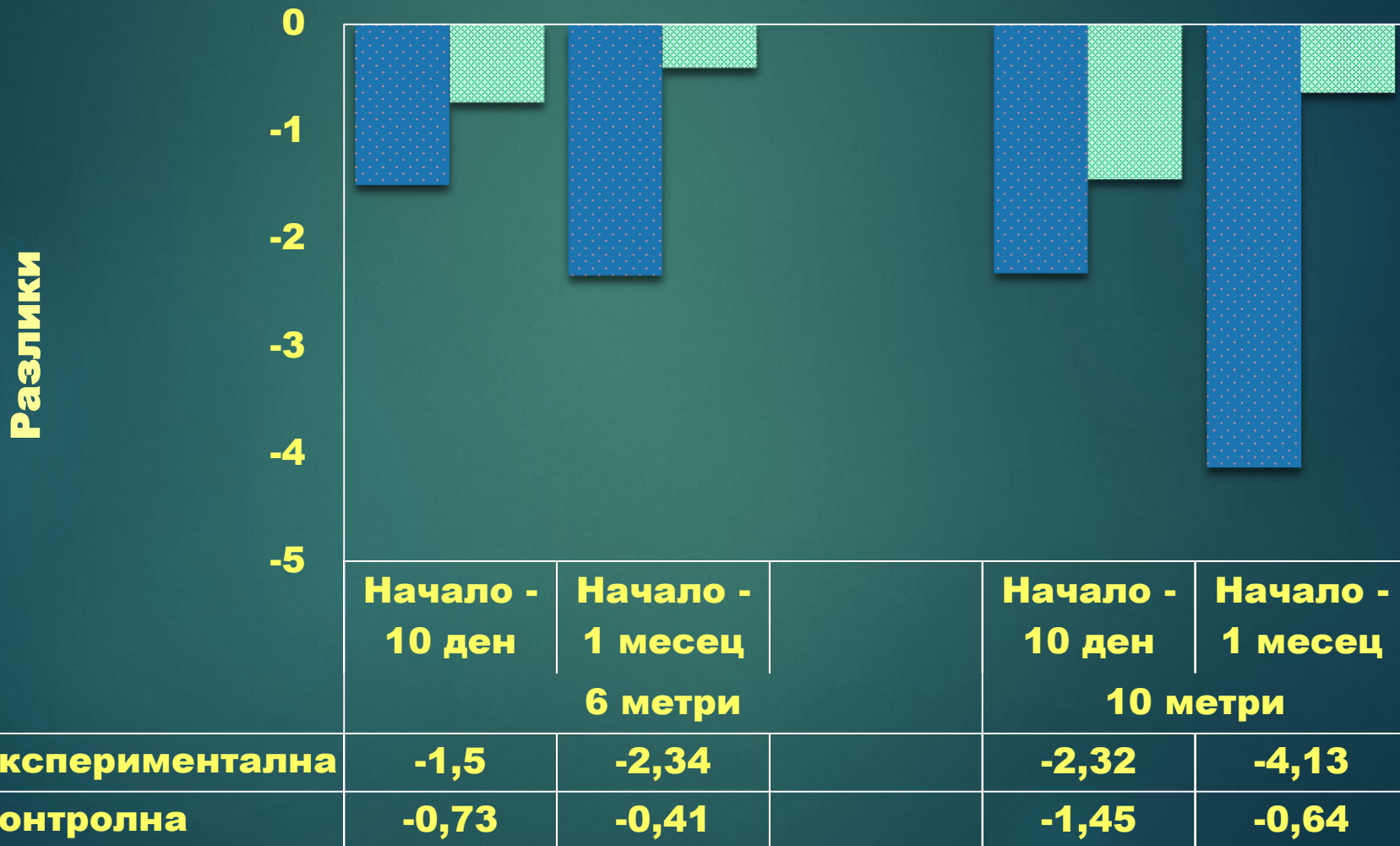

1 месец

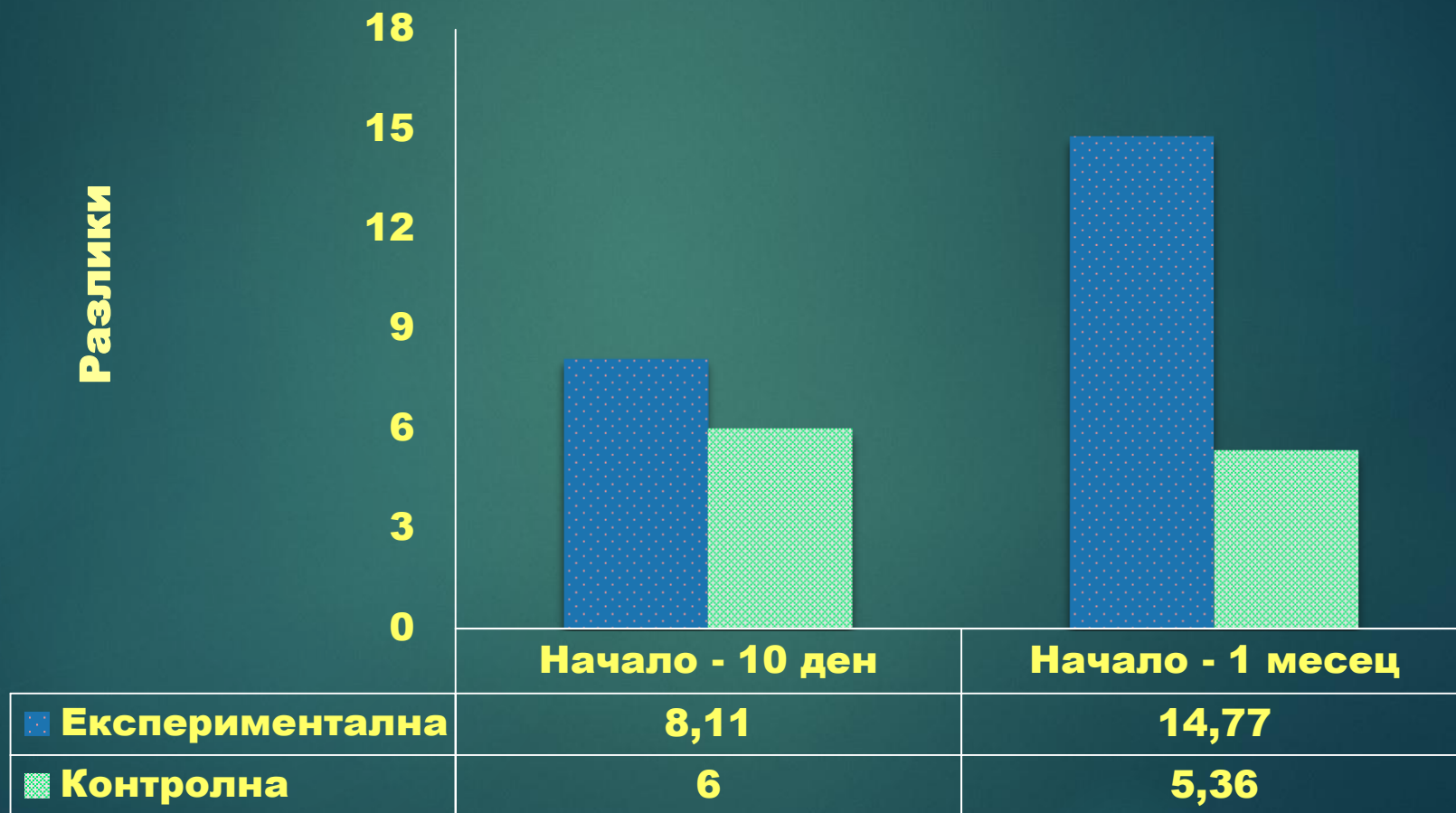
Ефект върху кинематичните показатели на походката

Каданс на походка

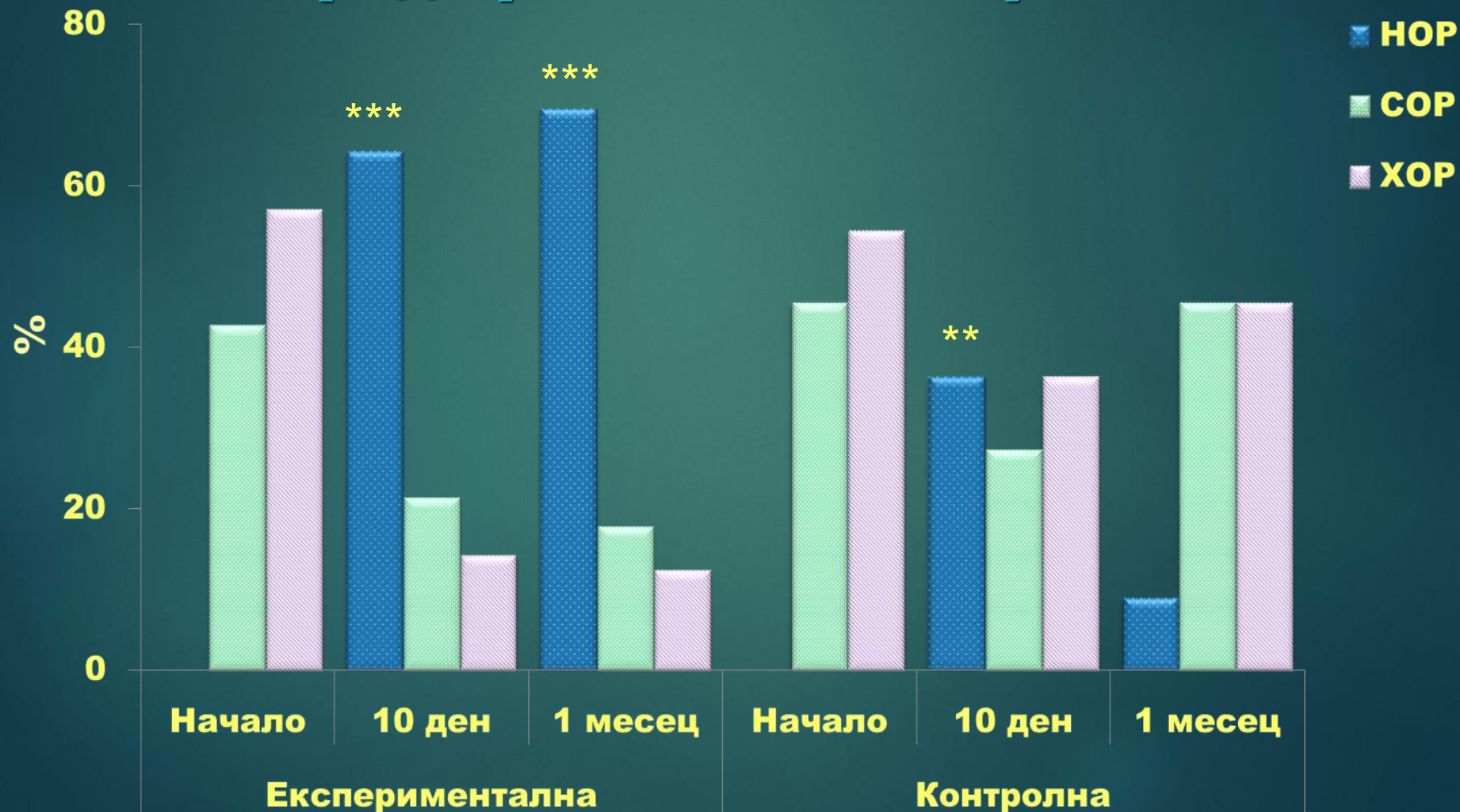

Ефект върху кинематичните показатели на походката

Скорост на походка

Промени в процентно разпределение на болните според ортостатичната реактивност

Изводи

1. Разработената и апробирана от нас СКТМ, продължена по-късно като програма от упражнения в домашни условия с 1-месечна продължителност, оказва положителен ранен и късен терапевтичен ефект върху:
  - *функционалните възможности за двигателно възстановяване,*
  - *равновесните възможности,*
  - *походката и*
  - *ортостатичната реактивност*

при болни с ИМИ в хроничен период.

За разлика от нея приложената 10-дневна обичайна кинезитерапия оказва краткотрайно (до 10-я ден) положително въздействие, а при 1-месечно проследяване се наблюдава връщане към изходното състояние на пациентите.

Изводи

- 2. Различията между ефектите на двете сравнявани кинезитерапевтични методики, които са видими на 1-я месец след прилагането им се свързват с разлики в продължителността на приложение, структурата на провеждане и целесъобразността на включените кинезитерапевтични средства.**
- 3. Положителният ранен и късен кинезитерапевтичен ефект, зависи от тежестта на заболяването и е независим от пола, възрастта, локализацията и давността на мозъчния инсулт.**

Изводи

- 4. Приложената специализирана кинезитерапия, подобрява равновесните възможности на проследените болни, което асоциира с подобрената функционална независимост и походка в хода на лечението.**
- 5. Апробираната кинезитерапевтична методика, показва необходимостта от ежедневна, адаптирана за домашни условия, целенасочена двигателна активност за постигане на трайни резултати и повишаване на функционалните възможности при пациенти с ИМИ в хроничен период.**

Благодаря за вниманието

